

KAPITULLI 4

KONFLIKTET Arsimi fillor

Rregulla që ndihmojnë për të zgjidhur konfliktet

4.1 Çdo gjë është në rregull! Vërtet?

Çfarë problemesh ose konfliktesh mund të vërejmë në klasën tonë?

4.2 Kjo është mënyra si e bëjmë ne

Çfarë zgjidhje na duhen për problemet?

4.3 Një listë me ide

Cilat prej zgjidhjeve parapëlqen shumica?

4.4 Kontrata jonë e rregullave

Si i shkruajmë ne rregullat e përbashkëta?

Kapitulli 4: Koncepti kyç - "Konfliktet" (për arsimin fillor)

Informacion për mësuesit: Zgjidhja e konflikteve në nivelin e shkollën fillore

Jeta e përditshme në shkollën fillore na jep shumë shembuj të situatave konfliktuale. Shumica e konflikteve bazohen në qëndrimet e përgjithshme të nxënësve ose në paaftësinë e tyre për të përballuar presionin. Shembuj të situatave konfliktuale janë:

- marrje ose fshehje e gjërave të dikujt;
- shtyrje ose prekje pa dashje;
- lojëra nervash me njëri-tjetrin;
- nuk i lë të qetë shokët e tjerë të klasës;
- ngacmime të ndërsjella;
- forma të rënda ngacmimesh si rrahje ose dhunë/abuzim emocional. fizik.

Nxënësit në këtë moshë, për zgjidhjen e konflikteve, përdorin strategji të ndryshme nga ato që përdorin të rriturit. Strategjitë ndryshojnë në varësi të moshës së nxënësve të shkollave fillore. Më të vegjlit kanë prirjen për të zbatuar strategji të tilla, si: reagime fizike (duke goditur etj.), reagime agresive, zënka me zë të lartë, duke thirrur një të rritur për ndihmë, duke u larguar nga skena e konfliktit, duke hequr dorë dhe tërhequr, duke bërë sikur nuk ka ndodhur asgjë ose me një gjest simbolik (një shtrëngim duarsh, një dhuratë etj.).

Nxënësit më të rritur të shkollave fillore (mosha 10 vjeç e lart) kanë prirjen të përdorin strategji të ndryshme në zgjidhjen e konflikteve të tilla, si: duke injoruar konfliktin, duke folur me njëri-tjetrin, duke kërkuar një zgjidhje në interes të përbashkët që merr parasysh të dyja qëndrimet, duke kërkuar kush ka të drejtë, për rrjedhojë kush ka "fituar", si dhe duke negociuar derisa të gjithë të përfshirët në të, të mbeten të kënaqur me zgjidhjen.

Ekspertët bëjnë dallimin ndërmjet tre llojeve kryesore të zgjidhjes së konflikteve:

- zgjidhja fizike e konfliktit;
- zgjidhja e njëanshme e konfliktit (duke e bërë një veprim "sikur nuk ka ndodhur", pajtim me gjeste simbolike ose me dhurata);
- zgjidhja konflikteve përmes bashkëpunimit (reflektimi ose aftësia për të parë dy këndvështrime).

Mësimet në këtë kapitull i marrin parasysh këto strategji për zgjidhjen e konfliktit dhe janë të bazuara në njohuri të psikologjisë zhvillimore. Ato janë një element kyç për të ndihmuar nxënësit të zhvillojnë të kuptuarit e problemeve individuale si dhe ato të përbashkëta dhe konfliktet, duke i ndihmuar ata të mësojnë të bëjnë dallimin midis të mirave publike dhe të mirave private. Zgjidhja e problemeve do të ndikojë në një grup më të gjerë njerëzish, nëse ato i përkasin kategorisë së problemeve ose konflikteve të përbashkëta dhe, në të njëjtën mënyrë, zgjidhja e një problemi ose konflikti individual duhet të ndikojë vetëm individin dhe jo në dikë tjetër.

Në shkollën fillore, konfliktet si ato të përshkruara më sipër, shpesh mund të lindin për shkak të infrastrukturës (nuk ka hapësirë të mjaftueshme), gjinisë (marrëdhëniet vajzë-djalë), punës së përbashkët (shpejtësi të ndryshme në punë, nivele të ndryshme etj.) ose si pasojë e sjelljes sociale (nuk e lejon dikë të mbarojë së foluri etj.). Kur zhvillohen këto katër mësimet rreth konfliktit, mësuesi duhet të jetë i vetëdijshëm se trajtimi i gjërave që nuk shkojnë mirë në klasë nuk është e mundur të realizohet në vetëm një mësim. Pavarësisht nga mënyra e formulimit dhe e miratimit të rregullave të klasës ose rregullave të komunikimit, problemet dhe konfliktet mundet të ndodhin përsëri. Prandaj, konfliktet dhe zgjidhja e tyre, si dhe ndërgjegjësimi për problemet që mund të ndodhin në jetën e përditshme shkollore, duhet të trajtohet në vijimësi. Vetëm nëse nxënësit bëhen pjesëmarrës aktivë në diskutimin e krijimit të rregullave, ata do të jenë në gjendje të identifikohen me to.

Qëllimi i edukimit për qytetari demokratike është të mbështesë zhvillimin e kompetencave në tri fusha. Ky kapitull ka profilin e mëposhtëm të kompetencës:

Kompetenca në ...		
... analizë dhe gjykimin politik	... përdorimin e metodave	... vendimmarrjen dhe veprimin politik
*****	***	***

Mbështetja me mjete

Në këtë kapitull do të përdoren mjetet e mëposhtme nga kutia e mjeteve të nxënësit. Mësuesi duhet të vendosë nëse disa ose të gjithë nxënësit kanë nevojë për përgatitje shtesë që të jenë në gjendje të punojnë me këto mjete.

- 0 Hulumtim në biblioteka
- 0 Hulumtim në internet
- 0 Kryerja e intervistave dhe sondazheve
- 0 Interpretimi i imazheve
- x Harta mendore
- 0 Krijimi i posterave
- 0 Ekspozita të përbashkëta
- x Planifikimi dhe paraqitja e prezantimeve
- 0 Përgatitja e sliderave me projektor ose një prezantim në *PowerPoint*
- 0 Shkrim artikuj gazetash
- 0 Vënia e një shfaqjeje në skenë
- x Debate të përbashkëta

Kapitulli 4: Konfliktet

Rregullat ndihmojnë në zgjidhjen e konflikteve

Zgjidhja e konflikteve në arsimin fillor

Titulli i mësimit	Objektivat e mësimit	Detyrat e nxënësve	Burimet	Metodat
Mësimi 1: Çdo gjë është në rregull! Vërtet?	Nxënësit: - zhvillojnë kuptimin rreth të mirave publike dhe private - identifikojnë problemet në klasën e tyre.	Nxënësit grumbullojnë problemet (në një hartë mendore, imagjinare) dhe i klasifikojnë ato në kategoritë e problemeve të përbashkëta dhe ato individuale.	Copa të vogla letre, lapsa, informacione rreth dy kategorive të problemeve.	Punë individuale, diskutim plenar.
Mësimi 2: Kjo është mënyra si e bëjmë ne	Nxënësit: - reflektojnë rreth mekanizmave të tyre të zgjidhjeve të konflikteve dhe - zhvillojnë kuptimin për këndvështrime, personalitete e sjellje të ndryshme.	Nxënësit japin mendimet e tyre në lidhje me problemet dhe japin propozime për zgjidhje.	Tabelë, lapsa.	Punë në grupe.
Mësimi 3: Një listë me ide	Nxënësit: - mësojnë si të formojnë argumente në një debat; - praktikojnë mbështetjen e qëndrimeve <i>pro</i> dhe <i>kundër</i> në diskutime; - kuptojnë funksionimin e shumicës.	Nxënësit paraqesin propozimet e tyre për zgjidhje dhe vendosin një liste rregullash të përbashkëta në klasë.	Tabelë, lapsa.	Diskusim plenar.
Mësimi 4: Kontrata jonë e rregullave	Nxënësit: - zhvillojnë kuptimin e përbashkët; - mësojnë si të identifikohen me një marrëveshje të formuluar në mënyrë të përbashkët.	Nxënësit shkruajnë rregullat e përbashkëta dhe e nënshkruajnë me emrat e tyre. Ata diskutojnë mekanizmat për kontrollin dhe për pasojat e mundshme.	Tabelë, lapsa.	Diskusim plenar.

Mësimi 1

Çdo gjë është në rregull! Vërtet?

Çfarë problemesh / konfliktesh mund të vërejmë në klasën tonë?

Objektivat e mësimit	Nxënësit zhvillojnë kuptimin rreth të mirave publike dhe private, nëpërmjet identifikimit të problemeve në klasën e tyre.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit grumbullojnë problemet (në një hartë mendore, imagjinare) dhe i klasifikojnë ato në kategoritë e problemeve të përbashkëta dhe ato individuale.
Burimet	Copa të vogla letre, lapsa, informacione rreth dy kategorive të problemeve.
Metodat	Punë individuale, diskutim plenar.

Përshkrimi i mësimit

Mësuesi shkruan titullin e mësimit "Çdo gjë është në rregull! Vërtet?" në dërrasën e zezë. Nxënësve u jepet detyra të mendojnë për të gjitha gjërat që, sipas tyre, nuk janë në rregull në klasë. Pasi jep detyrën, mësuesi cakton fushat e ndryshme në të cilat mund të lindin probleme ose konflikte:

- kur punojnë së bashku me shokët e tjetër të klasës;
- mes vajzave dhe djemve;
- kur duhet të ndajnë të njëjtat gjëra, psh. të njëjtën tryezë ose të njëjtën dhomë;
- duke qenë miq me dikë.

Nxënësit i shkruajnë të gjitha problemet ose konfliktet që mund të mendojnë në skeda të vogla prej letre, të cilat i ngjisin në dërrasën e zezë. Më pas, nxënësit ulen para saj në formë rrethi.

Mësuesi, në vijim, thekson se ka dy lloje problemesh: individuale dhe të përbashkëta. Ai jep shembuj të çdo lloji: për shembull, shumë zhurmë në klasë mund të jetë një problem i përbashkët, mirëpo edhe mungesa e hapësirës së mjaftueshme në tavolinë është një problem individual. Mësuesi i shënon problemet në dërrasën e zezë një nga një dhe kërkon nga nxënësit t'i ndajnë sipas kategorive. Për këtë, mësuesi ka përgatitur dy fletë, në të cilat ka shënuar, respektivisht, fjalët: "probleme dhe konflikte të përbashkëta" dhe "probleme dhe konflikte individuale". Ai i vendos ato në dërrasën e zezë duke krijuar dy kolona.

Pasi nxënësit kanë përfunduar ndarjen e problemeve/konflikteve, mësuesi fillon diskutimin se cili prej tyre mund të zgjidhet më lehtë.

Mësimi 2

Kjo është si e bëjmë ne

Çfarë zgjidhjesh kemi për problemet?

Objektivat e mësimi	Nxënësit reflektojnë rreth mekanizmave të zgjidhjes së konflikteve dhe krijojnë kuptimin e tyre për këndvështrimet, personalitetet dhe sjelljet e ndryshme që ekzistojnë.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit japin mendimet e tyre rreth problemeve dhe ofrojnë propozime për zgjidhjet.
Burimet	Tabelë, lapsa.
Metodat	Punë në grupe.

Përshkrimi i mësimi

Mësuesi, paraqet përsëri listën e problemeve ose të konflikteve nga mësimi 1. Ata ulen në grupe me nga katër vetë dhe zgjedhin dy probleme ose konflikte nga lista për të punuar në grupin e tyre.

Secili grup punon me dy probleme ose konflikte të ndryshme.

Nxënësit diskutojnë idetë e tyre për zgjidhjen e konflikteve ose problemeve në mënyrë që zgjidhjet të ndikojnë vetëm grupin ose personin e synuar (në varësi të faktit, nëse problemi hyn në kategorinë e problemeve të përbashkët apo atë individual).

Nxënësit shkruajnë idetë e tyre, dhe ilustrojnë një poster me dy probleme ose konflikte dhe me mënyrat e mundshme për zgjidhjen e tyre. Ata nënvizojnë zgjidhjet që parapëlqen grupi.

Mësimi 3

Një listë me ide

Cilat nga zgjidhjet preferon shumica?

Objektivat e mësimi	Nxënësit mësojnë si të formulojnë argumentet në një debat. Ata praktikojnë mbështetjen <i>pro</i> dhe <i>kundër</i> në diskutimet e tyre dhe kuptojnë funksionimin e shumicës.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit paraqesin propozimet e tyre për zgjidhjen dhe vendosjen e një liste rregullash të përbashkëta në klasë.
Burimet	Tabelë, lapsa.
Metodat	Diskutim plenar.

Përshkrimi i mësimi

Nxënësit marrin posterat që kanë krijuar në mësimin 2 dhe i paraqesin para klasës. Ata tregojnë se cilat zgjidhje, për të dy problemet ose konfliktet, i gjykojnë si më të përshtatshme dhe japin edhe arsyet përse.

Pas çdo prezantimi, studentët varin posterat e tyre në mur.

Në një klasë me 25 nxënës, afërsisht gjashtë grupe paraqesin zgjidhjet e tyre. Kjo do të thotë që do të trajtohen 12 probleme ose konflikte. Pasi të gjitha grupet të kenë paraqitur idetë e tyre, nxënësit duhet të votojnë për zgjidhje të ndryshme.

Çdo zgjidhjeje i caktohet një numër, nga një deri në pesë (duke supozuar se jo më shumë se pesë zgjidhje janë gjetur për çdo problem ose konflikt). Për të votuar, nxënësve u janë dhënë skedat me numra nga një deri në pesë. Për çdo problem ose konflikt, nxënësit mund të votojnë, duke mbajtur skedën me numrin e zgjedhur të ngritur lart. Mësuesi numëron votat për çdo numër dhe shënon zgjidhjen fituese.

Pasi vlerësojnë të gjitha zgjidhjet për problemet ose konfliktet, nxënësit reflektojnë së bashku rreth rezultateve si dhe për faktin se zgjidhja u vendos nga shumica.

Mësimi 4

Kontrata jonë e rregullave

Si i shkruajmë rregullat e përbashkëta?

Objektivat e mësimi	Nxënësit zhvillojnë kuptimin e përbashkët dhe mësojnë si të dallojnë interesat e tyre në një marrëveshje të formuluar së bashku.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit shkruajnë rregullat e përbashkëta dhe nënshkruajnë me emrat e tyre. Ata diskutojnë mekanizmat për kontrollin dhe pasojat e mundshme.
Burimet	Tabelë, lapsa.
Metodat	Diskutim plenar.

Përshkrimi i mësimi

Pasi të gjithë nxënësit votojnë për zgjidhjet e ndryshme të problemeve ose konflikteve të renditura, u jepet detyra të shkruajnë një "kontratë" rregullash, e cila mund të nënshkruhet nga të gjithë.

Në diskutimin plenar, nxënësit flasin për mënyrën si duan ta hartojnë këtë kontratë. A do të jetë ajo në formatin e një table poster, në një format letër A4, apo do të jetë një dokument i mbështjellë tub dhe i vulosur? Ata duhet të bien dakord për formën që parapëlqejnë dhe nëse është e nevojshme, zgjedhja do të vendoset me vendim të shumicës.

Nxënësit janë të lirë të hartojnë kontratën e rregullave në mënyrën që dëshirojnë, por pasi të kenë plotësuar kriteret në vijim:

- Të gjitha zgjidhjet, për të cilat është rënë dakord, të jenë shkruar në formën e deklaratave.
- Të gjithë nxënësit të nënshkruajnë kontratën në fund.
- Vendi dhe data e nënshkrimit të jetë e shkruar në kontratë.

Pasi kontrata është shkruar dhe nënshkruar, nxënësit diskutojnë se çfarë do të ndodhë, nëse dikush thyen një nga rregullat. A do të ketë ndonjë pasojë? Nëse po, çfarë pasoje? Si do të kontrollohen rregullat e caktuara? A është ajo përgjegjësi e të gjithëve? Apo janë njerëz të veçantë përgjegjës për këtë? A do të jetë kjo e dobishme apo jo?

Hapi i mundshëm: pasojat e thyerjes së rregullave i shtohen kontratës (si një shtojcë).